

Зулфия

Булут
уйини

ТОШКЕНТ
ЧУЛПОН НАШРИЕТИ

Қадрли болалар!

Қадрли болалар! Ҳаммақ ушундан ўзбек шеърининг кўрки, адабиётимизнинг қадрли болалардаси Зулфияни билмайдиган, унинг бирор шеърини ёддан айтиб беролмайдиган ўқувчи орангизда тошилмаса керак.

Мана, неча милки, шоирангиз шеърлари билан сизларни оппоқ тонг сари етаклаб, юрагингизга яхшилик уруғини сегиб, қалб ҳарорати билан иситиб, уни кўкартириш билан овора.

Маъкур тўпламга халқ куйчиси Зулфиянинг турли йилларда сиз, азиз болажонларга атаб ёзган шеърлари жамланди.

4803620202— 90
360/04/ Қўш. — 94

ISBN 5-8250-0434-3

© Зулфия, 1995 й.

ЛОЛАҚИЗГАЛДОҚ

Она турган хонага
Қизи кирди югуриб,
Гўё сизмай оламга
Деди шошиб-кўпириб:

— Ойижоним, тез юринг,
Кўрсатаман қизиқ гул.
Хурриятнинг томини
Лола қоплабди буткул.

Ҳали шундай гулларни
Кўрмагансиз ҳеч қайда.
Ҳатто йўқ китобдаги
Қуён кезган тўқайда.

Тортиб она қўлидан
Уйдан чиқди югуриб.
Томга боқди суқ билан
Айвон лабида туриб.

— Ойи, қапдай чиройли
Хурриятнинг лоласи.
Чиқиб терсак майлими,
Уришмасми онаси?

— Билмайман, жоним қизим,
Онасидан сўранглар.
Рухсат берса чиқинг-у,
Кўзингизга қаранглар!

Қизча худди читтақдай,
Сакраб кетди шу замон.
Дам ўтмайин икки қиз
Томда уришди жавлон.

Қизлар юзидай қизил
Ўша томнинг чечаги.
Ўтлар тебранди енгил
Тегиб ўтса эаги.

Лола каби очилди
Томда икки қизалоқ.
Тиз баравар ўтларда
Терди лолақизғалдоқ.

1959

КАПАЛАК

Хулкар деган қизчаман,
Гул ичида ўсаман.
Кўкда учса капалак,
Йўлларини тўсаман.

Унга дейман: «Ҳай гўзал,
Бормоқдасан қаёққа?»
Пастга туша қол бу гал,
Келиб қўн бизнинг боққа.

Ховлим гуллик бир боғдир,
Мен ўйнайман, яйрайман.
Гунчаларга шеър айтиб,
Булбул бўлиб сайрайман.

Мана сенга пушти гул,
Хоҳласанг, оқ гулга қўн

Гулсапсар ҳам тўзалдир,
Авор кийган қизил тўн.

Жийда сочган ҳидини,
Ҳовли тўлган атирга.
Кел, капалак, боғимга,
Ўйнайлик бирга-бирга.

Капалак рози бўлди,
Келиб қўнди боғимга.
Мен ҳам унга тутдим гул
Сизмайин қучоғимга.

Капалакни ўтқазиб
Мен унга шепр ўқидим.
Қизил гул бутоғида
Унга уя тўқидим.

Капалак хурсанд бўлди,
Севиниб қанот қоқди.
Деди: «Энди кетмайман,
Боғинг менга кўп ёқди».

Ўйнадик оқшомгача,
Қуёш уйига кетди.
Сўнг дедим капалакка:
«Ухламоққа вақт етди.

Тоза ўйнаб чарчадик,
Энди ухлаб ором ол.
Мен ҳам ухлашга ётай,
Ўртоқжоним, яхши қол!»

1959

ТИЛЛАҚҰНҒИЗ

Жийдамга келиб қўнди
Бир гала олтинқўнғиз.
Гув-ғувиллаб каттаси
Сайрай кетди узун сўз:

«Гув-ғув қиламиз, гув-ғув,
Қайда бундай маizza бор.
Гулда овқат, пастда сув,
Ҳовли экан чаманзор.

Аmmo бу ерга ҳозир
Қўнмай бурун биз гулга,
Чопиб келар Баҳодир
Ипини олиб қўлга.

Ҳали қорни тўймасдан
Бизни тутиб олади.
Чўзиб оёғимизни,
Яхшилаб боғ солади.

Сўнг қўяди офтобга
Қисилиб кетар нафас.
Хўп урниб, атрофга
Эрмак бўламиз бирпас.

Сўнгра ташлаб кетади,
Ухлаб олади ором.
Биз бўлсак-чи, қуёшда
Қолиб-ўламиз ҳаром.

Фақатгина Омонжон
Бизга меҳрибон ўртоқ.
Қарар бизга тўймасдан,
Кўзлари қора мунчоқ.

Аясига сўз берган
Тегмайман деб қўнғизга.
Айтнинг, яна дўстларим,
Нима етмайди сизга?

Баҳодир ҳам ипини,
Ҳам шўхлигин ташласа,
Омон келиб дўстини
Боғчасига бошласа.

Ғувиллаб учиб бориб,
Уни хурсанд этардик.
Омон, Баҳодир — ҳамма
Иноқ бўлиб кетардик».

ЎҒЛИМ, СИРА БЎЛМАЙДИ УРУШ

Тўлишарми ўлкада баҳор,
Қуёш кезар осмон кўксида.
Қалдирғочлар қанотми қоқар,
Ундан соя лаби устида.

Мана, ўғлим лаби устида
Қалдирғочнинг майин қаноти.
Ўспиришим тоза кўксида
Кунда ошар янги ҳис тоти.

Бўйи ошиб кетди бўйимдан,
Боса олар кўксига бошим.
Севгим қуриб берган уйимда
Ўсди менинг катта йўлдошим.

Юрак тўла шодлик, меҳр, бахт,
Унинг кўзларига боқаман.
Нигоҳидай тиниқ ва ёрқин
Орау тўлқинида оқаман.

Орзулари қалбимга зийнат,
Ҳаётидир кўзим қораси.
Ўқинаман, баъзида ғақат,
Ёнида йўқ унинг отаси.

Уруш! Номинг ўчсин жаҳонда,
Ҳамон битмас сен солган алам.
Сен туфайли кўп хонадонда
Ота номли буюк шодлик кам.

Юлдинг ота, демак бахтини,
Жуда мурғак гўдақларимдан.
Яхши ҳам бор шундай Ватани,
Далда бўлди юракларимга.

Ота бўлиб солдим мен йўлга,
Она бўлиб меҳримга олдим.
Мана, юртга ўғил ўстирган
Бир давлатманд бой бўлиб қолдим.

Қанча ишонч, умид бахш этар
Ҳам Ватанга, ҳам менга бу дил,
Қоя каби ёнимдан чиқиб,
Суян, — дейди, — кифтимга дадил.

Мен онаман, менинг юрагим
Фарзандларим қувончига кон.
Дил орзиқар, баъзан тилагим
Ваҳималар ўраган замон.

Йўқ, урушнинг номи ҳам ўчсин,
Менинг ўғлим керак ҳаётга.
Истамайман, унинг дудлари
Қўнсин лаби узра қанотга.

Бас, бас, эзгу оналар қалби,
Яшай олсин беҳавф, бахт билан.

Меҳнатимиз, ғазаб, севғимиз
Тинчлик, дейди бутун халқ билан.

Кўкрак сути ва меҳнат билан
Биз жаҳонга берганмиз турмуш,
Она қалби оёққа турса,
Ўғлим, сира бўлмайди уруш!

1954

* * *

Мен дўстдан хат олдим,
уни очмасдан
Борлиғимга тарқаб кетди қайноқ нур.
Ёшлиқдай истақ ҳам биздан қочмасдан,
Хаёл йўқлаб турса, мактуб ёзиб тур...

1976

ЛАВҲА

Шом келар узоқлардан бўшанган боғ қўйнига,
Йўл-йўла ичиб шуъла.
Тўкилар осилшиб заъфар барглар бўйнига,
Ёз тўқиган ашула.

Ўз ҳолига кексарган ҳар дарахтда бир гулхан,
Тавсиф йўқ менда рангга.
Бетховен мусиқаси гўё борлиқни тутган,
Ер-кўк мафтун жарангга.

Лавон қўшиқдай лов-лов ёнадя ниҳол гипос,
Ќуаранг чехрамда акси.
Токда чайқалса боғбон унутган бир бош чарос,
Қалбимда ширин рақси.

Яшил либосда ҳамон чинору арғувонлар
Кекса сумбатда бардош.
Наздимда, урушларда бева қолган жувонлар
Бардошда унга тенгдош.

Бўлиқ тилла бошоқлар боғламига ўхшайди
Ниҳол анор туплари.
Хил-хил дарахт, хил-хил куз,
Ўз рапгида яшнаиди,
Ўзича қўшиқлари.

Ариқда тиниқ-тиниқ милдир-милдир оққан сув
Шеваси дилимга хуш.
Кекса ялпиз бўйлари уйғотса яшил туйғу,
Менда йиллар фаромуш.
Кўкда:

бир ёқда қуёш, бир ёқда кезар булут,
Кўксида ухлар тугён.
Жавубга учган қушлар қолдирган салом бўлиб,
Эшилса ипак мезон —

Латиф, ёрқин туйғулар куйга қоришиб дилда
Берса баҳорий қувонч,
Наздимда: бўғотимга қўйиб кетган инига
Йўл олади қалдирғоч.

Уфқларга сирғалиб кетиб улгурмайин кун
Дилимдан аллам юлиб —
Кўксидан салқин-салқин тушади
ер узра туп,
Ой чиқар дуркун бўлиб...

ҚАЙИНЗОРДА

Паға булут ёйилди кўкка,
Ювиб ўтди барглари ёмғир.
Арчаларнинг яшил кафтида,
Томчиларда ялтиради нур.

Қаршимдаги юксак қайинзор
Гуркиради жамоли тўлиб.
Унинг хушбўй, салқин қўйнига
Кириб кетдим мен ҳам чарх уриб.

Сой лабидан чўққига қадар
Лента каби тош пиллапоя,
Кўланканинг ранглар гуллари
Меши имлаб сўзлар ҳисоя.

Йўлни қўйиб, тирмашдим тошга,
Арчаларнинг тутиб баридан.
Қирғоғимга кел, деб шарқирар,
Пастдаги сой бир тош наридан.

Мен юксакка тирмашган сари,
Фазилатга тўлар манзара.
Тўлқинланиб қўринар менга,
Ёнбошдаги бахмалтўш дара.

Узоқ кетдим... қайин тагида
Кўкка қараб ястаниб ётдим.
Жануб осмонига термилиб,
Хотиралар конига ботдим.

Шамол эсар, қайин учлари
Тўлқинланар мисоли денгиз.
Барг шитирлар, майналар сайрар,
Барч бир хил, бари бир текис.

Шарқирар сой, шитпрлар арча,
Майна сайрар, кезар шаббода.
Бари бутун табиат бўлиб,
Қучоқлайди мени кўк тоғда.

Мен атрофга суқ-ла қарайман,
Лабларимга келар табассум.
Юрагимга тўлар хотира
Табиатдай раиғдор ва маъсум.

1947

БУЛУТ ҲЙИНИ

Мен булутни севмаганман,
Қолмаганман тўрида.
Ҳеч ажабмас озсам диндан
Қозоқ Эшик кўлида.

Паға булут изларини
Ушлаб кўрмагандим ҳеч.
Бунда қолсам юзларимни
Ювар эмиш тонг ва кеч.

Ҳарир рўмол бўлиб майин,
Ўралармиш бўйнимга.
Тутқазармиш само найин,
Ел қанотин куйимга.

Қуёш нурин ҳозурида
Ичирармиш чанқасам.
Кийгизармиш камалакдан
Камзул тиклиб беқасам...

Мен боқаман ёрқин, кибор,
Булут кезар сарсарак.

У гоҳ тугён қилган хаёл,
Гоҳ ел чуватган ипак.

Кўз олдимда, атрофимда
Кезар тўсиб ер ҳуснин.
Лабларимда, пешонамда
Сезаман муз нафасин.

Кўлда сузар қайиқсимон,
Қиргоқ узра пиёда.
Ер сиғдирмас, қувар осмон,
Қарор топмас қиёда.

Кўк еtimi, паға булут,
Ўйинингда савъат йўқ.
Сеҳринг агар бўлса унут,
Кўк беғубор, тупроқ тўқ.

Қуёш, юлдуз рухсорини
Тўсмайсан кўзимиздан.
Сен тарк этсанг сеҳринг борин,
Деҳқонсан ўзимизда.

Мен қолмайман қучоғингда,
Сен изимдан тушасан.
Менинг Она тупроғимда
Дон, сув бўлиб жўшасан.

Бу тупроқда йўқ ятима,
Сарсари йўқ!

Ёғиб туш!

Мен қайтаман ерга — элга,
Келгунингча хайр, хўш!...

1962

* * *

Учиб кетди полапон қуши,
Уя бўм-бўш қолди қорайиб.
Пар остида сирқирар тўши,
Кўз олдида дунё торайиб.

Мунгли сўроқ ташлар ҳар тараф,
Мағрур боши ботди бўйнига,
Чағалари жуфт қанот боғлаб,
Шўнғиди кенг ҳаёт қўйнига.

Ютмоқ бўлиб уя ҳувиллар,
Чағалар ўрнини силар тўшлари,
Еллар чағ-чуғидай туйилар,
Қувонч бериб сийлар тушлари.

1968

* * *

Осмонда бир тилгм ҳандалак
Мисоли муаллақ сариқ ой.
Отадан ажралган фарзанддак,
Тақдирнинг зарбидан қадди ёй.

Ҳайдар у неча тун-кундузни,
Ярқираб чарх урар тўлин ой!..
Фарзанд ҳам тиклайди ўзини
Ва кўкси минг бахтга бўлар жой...

1968

МЕНИНГ МЕҲРИБОН ОНАГИНАМ

Онам, менинг мушфиқ, меҳрибон онам,
Қалбимда овозинг, ўзинг қаерда!
Қуёш оғушига солганми олам,
Шуъладай одиминг қайси асрда?

Қайси минтақада нафасинг ҳаёт,
Қайда, ким йўлига кўзинг мунтазир!
Қайси сайёрада эй, сен Одамзод,
Фарзандинг бўшлиқни этмоқда асир.

Қай қабила, қай чўл, қай чўққи, қай ғор,
Сенинг илк шодлигинг шоҳиди макон?
Олам туғилиши эди сен илк бор
Фарзанд-ла сукутни уйғотган замон.

Қачон эди ўша, эзгу дақиқа?
Юзимда сезаман ўша ҳовурни.
Онам, сен кашф этган буюк ақида
Йиллардай кексартиб аср, даврни.

Ўша қаҳрамонлик, ўша ҳуснуда
Қоинотда, менда яшайди ҳаёт,
Ажал-ла юзма-юз турган йўсинда
Она лавозимини этаман бунёд.

Ва қонда югурар садоқат ҳисси,
Кўксинг иссиқлиги элитар ҳушим.
Оловга ташлайди басир бу жисмим
Ҳануз ўталмаган фарзандлик бурчим.

Онам, менинг мушфиқ, меҳрибон онам,
Кўзимда илоҳий эзгу суратинг.
Япа ҳаёт тўлиқ, булутдай кўркам
Қайда жон бағишлар метин қудратинг?

Ҳабар бер, таваллуд дардини олай,
Нурда чўмилтирай сени, болангни.
Тарозу — юлдузга беланчак осай,
Сол, ҳаёт бермоқдан толмае танангни.

Туганмас аллангдан айтай ўзингга,
Меҳр бешигида сен ҳам ол ором.
Оҳ, нега келмади уйқу кўзингга,
Эй менинг бир умр бедор зўр Дунём!

Бир чоқ ухладингми, мириқиб, қониб,
Бир нафас бўлганми бурчларинг унут?
Биламан, мизғисанг ҳаёт бўш қолиб,
Койногга қайта чўкади сукут.

Ҳеч бўлмаса, ўлтир узатиб оёқ,
Мангулик йўл босган товон олсин дам.
Тизларингга ётган қўлларинг чарчоқ,
Ҳордиқ олармикан қалб-ла спласам.

Оппоқ сочларингга қора кўзимнинг
Миннатдор нурини қилолсам тароқ.
Чуқур ажинингга боқиб, умримнинг
Бебош тантилигин кўрдим ёрқинроқ.

Онам, эркалашинг, ўгит танбеҳинг,
Бари сутинг каби жонимга озиқ.
Оҳ, буни мен англаб етгунимча мишг —
Минг бир аламларни қилмадим тортиқ.

Барисига узр, пойингга чўкиб,
Қўлинг қадоғига агаман бошим.
Қалбидг инжитмайман кўз ёшим тўкиб,
Эй менинг саховат, шодлик қуёшим.

Оҳ, дарҳол кечирдинг, нигоҳинг таскин.
Ўтинг рутубатим, ҳасратим олди.

Сенга етгунимча бўлган дардим
Йилларим сингари учиб йўқолди.

Ўзимни гўдакдай сезиб тизингда,
Булутдай, қулундай яйрайди таним.
Умринг ифтихорим, ҳатто изингдан
Кўтарилган чанг ҳам, сендай Ватаним!

Сен тупроқ,
осмоним,
қоям,
ўт,
наҳрим,

Сен сўнги нидомсан жон берар палла.
Эй, мусаффо кўкси дахлсиз маҳрим,
Мен — она қизингга айт, жонбахш алла.

Ҳар сўзинг бир китоб, сеҳрига кириб,
Сен — Момо Ҳавонинг йўлига тушай.
Бир нуқтасин тўксам, киприк-ла териб,
Ичга солганингни дилимдан қўшай.

Негаки хоксор, улкан юрагинг,
Узоқ йўл дардини тубга солар жим.
Бир умрлик йўлда кечиб, кўрганинг
Зарраси мадҳига етарми кучим!

Сўз тилаб койитмам.
Меҳроб тўрида
Ўлтир, қалбинг уриб турса кифоя.
Дилим каби содиқ қалам қўлимда,
Сен ўз юрагингдан бошла ҳикоя.

ШАЛОЛА

Меҳнат берган олтин шодликдай,
Отилиб тошади шалола.
Шовқини илҳомдан ёрликдай,
Юракда кўтарар тарона.
Қайнайди ўзалигин йўқотиб,
Тўзитар осмонга кумуш чанг.
Қирғоққа тўлқиндан тош отиб,
Гўё у эрк учун қилар жанг.
Борлиқни тутади гулдурос,
Ҳаммаи чулғайди эзгулик.
Қишдан муз олгандай ўч, қасос
Ҳаётбахш куч бўлиб кезгудек.
Бу кучга танг қолиб офтоб,
Гашлайди камалак ёйини.
Қулайди шалола сершитоб,
Ахтариб каналу сойин.
Югурар яшиндай, чақмоқдай,
Ахтарар жилга, сой наҳрқи.
Бахтиёр ёйилар қаймоқдай,
Топганда ташналаб бағрини.
Нақ шундай:
Умрини этиб боғ,
Оқасан куй-наҳрим кўкракдан,
Фарзандим, шеъргинам, бор тезроқ,
Мақон қур энг тоза юракда...

1968

ОЛМА

Шуълага қорилган сув оқар балқиб
Келажакка йўлдаи тиниқ, сержилва.
Ҳай қиз, тўлқинида келади оқиб
Бир олма, ариқнинг лабидан жилма!

Менинг тонгим бошланар тундан,
Кузатаман гунча кулишин.
Тоғ орғида бошланар кундан
Япроқларда шабнам сўнишин.

Сийнадай оқ тонг уйғониши
Хуснига йўқ кундузда қиёс.
Саҳар бедор қушнинг хониши
Ажиб шодлик, ёниқ аҳтирос.

Қай уйдадир йиғлади гўдак,
— Бер, онаси, хушбўй кўкракни!
Унга темир қанотлар керак,
Тарк этмак-чун бу тор йўргакни!

Узоқ-яқин деразаларда
Бирин-кетин ёнади чироқ.
Шошқин қадам, куй, пардаларда
Янги тонгга киради тупроқ.

Тундан юлган тонгим:
Гоҳ бир шеър,
Гоҳ ўқилган бир китоб бўлур,
Гоҳ умрнинг ўтган беҳосил
Саҳфасига бўм-бўш боб бўлур...

1970

МҮНДАРИЖА

ЛОЛАҚИЗҒАЛДОҚ	3
КАПАЛАК	4
ТИЛЛАҚҰНҒИЗ	6
ҰҒЛИМ, СИРА БҰЛМАЙДИ УРУШ!	7
«МЕН ДҰСТДАН...»	9
ЛАВҒА	9
ҚАЙИНЗОРДА	11
БҰЛУТ ҰЙИНИ	12
«УЧИБ КЕТАР ПОЛАПОН ..»	14
«ОСМОНДА...»	14
МЕНИНГ МЕХРИБОН ОНАГИНАМ	15
ШАЛОЛА	18
ОЛМА	18
МЕНИНГ ТОНГИМ	19

Адабий-бадвий нашр

ЗУЛФИЯ

БУЛУТЛАР ҲИНИ

Шеърлар

Ўзбек тилида

Муҳаррирлар Р. Файз, Ҳ. Имонбердиев

Мусаввир З. Носирова

Расмлар муҳаррири У. Солиҳов

Саҳифаловчи муҳаррир Е. Толочко

Мусаҳҳиҳ Ш. Соатова

ИБ №0560

Босмахонага 19.10.94 й да берилди. Босишга 15.01.95 й. да рухсат этилди. 70×100^{1/32} форматда. Босмахона қоғози. Янги-оддий гарнитура. Босмахона усулида босилди. Шартли босма 0,97. Шартли кр-оттиски 1,29. Нашр л. 0,69. 10000 нусхада. 559-буюртма. Баҳоси келишилган нархда.

Чўлпон нашриёти, 700129. Навоий кўчаси, 30.

Ўзбекистон республикаси Давлат матбуот қўмитасининг Тошкент китоб-журнал фабрикасида чоп этилди. Тошкент, Юнусобод даҳаси, Муҳаммад кўчаси, 1-уй.

Ўз2
391

Зулфия.
Булут ўйини: Шеърлар:.—Т.: Чўлпон, 1995.—24 б.

Ўз2